



# Biuletyn Polonistyczny

13.10.2018

Data wydarzenia: 05.11.2018 - 07.11.2018

## **Najwyższa Pani swoich praw... Idee wolności, niepodległości i suwerenności Rzeczypospolitej 1569-1795**

Typ wydarzenia: Konferencja

Miejscowość: Warszawa

Organizatorzy: Instytut Badań Literackich PAN, Polskie Towarzystwo Badań nad Wiekami Osiemnastym, Zamek Królewski w Warszawie - Muzeum

---

Pojęcie niepodległości tak często przywoływane w związku ze stuleciem jej odzyskania w jego współczesnym znaczeniu ma w tradycji polskiej stosunkowo krótką, historię. Termin ten zaczął funkcjonować w powszechnym użyciu dopiero w momencie, kiedy Polska niepodległość właśnie traciła. Jak ustalił przed laty Władysław Konopczyński, pojawił się dopiero w tekstach konfederacji barskiej. Czy oznacza to jednak, że idea niepodległości była wcześniej nieobecna?

Celem naszego spotkania ma być właśnie próba odpowiedzi na to pytanie, zastanowienia się, jak w myśli i dyskursie politycznym Rzeczypospolitej Obojga Narodów, a także w rozważaniach filozoficznych, prawnych, w szeroko rozumianej literaturze pięknej, a nawet w dziełach artystycznych od wieku XVI po XVIII przedstawiano kwestie związane z niezawisłością państwa, jego podmiotowością w grze mocarstw europejskich, suwerennością w stosunkach międzynarodowych.

*(z informacji organizatorów)*

### **5 listopada (poniedziałek)**

Zamek Królewski w Warszawie, Sala Koncertowa

**9.15-9.30** Powitania, otwarcie obrad

### **9.30-10.50 REFERATY CZĘŚĆ I**

- Dorota Pietrzyk-Reeves, Uwarunkowania wolności wspólnoty politycznej w wybranych ujęciach szesnastowiecznego dyskursu politycznego w Rzeczypospolitej
- Magdalena Górską, O symbolice niepodległości w ikonografii politycznej Rzeczypospolitej
- Urszula Augustyniak, Niezależność od Rzymu jako symbol suwerenności Rzeczypospolitej w publicystyce drugiej połowy XVI i pierwszej połowy XVII w.

- Andrzej Zakrzewski, Niepodległość w Rzeczypospolitej, czyli Litwa wobec Korony XVI-XVIII w.

**10.50-11.10** Dyskusja

**11.10-11.30** Przerwa

### **11.30-12.50 REFERATY CZĘŚĆ II**

- Anna Czarniecka, Manipulacja pojęciem wolności w pismach politycznych dworu i opozycji za rządów Jana III Sobieskiego
- Michał Zwierzykowski, „Wolność nasza niewolna i swawolna pod jarzmo wkrótce pójdzie”. Groźba upadku Rzeczypospolitej jako narzędzie w dyskursie politycznym podczas kampanii sejmowych w latach 1661-1763
- Marek Goldfinger-Kunicki, Kształtowanie się pojęcia „niepodległość” w polskiej myśli i praktyce politycznej - na wybranych przykładach (1652-1764)
- Krzysztof Andrzej Link-Lenczowski, Rzeczpospolita, August II i problem wolności

**12.50-13.20** Dyskusja

**13.20-15.30** Przerwa obiadowa

### **15.30-16.30 REFERATY CZĘŚĆ III**

- Urszula Kosińska, Idea suwerenności i niepodległości Rzeczypospolitej w wystąpieniach sejmowych czasów Augusta II
- Maciej Parkitny, Wolność i independencja w literaturze polskiego oświecenia
- Magdalena Ślusarska, Wolność Rzeczypospolitej w dyskursie kaznodziejskim epoki oświecenia

**16.30-16. 50** Dyskusja

**16.50-17.10** Przerwa

### **17.10-18.10 REFERATY CZĘŚĆ IV**

- Adam Danilczyk, U źródeł narodzin nowożytnego pojmowania niepodległości i suwerenności przez społeczeństwo staropolskie - antagonizmy polsko - rosyjskie w czasach stanisławowskich (1768 - 1792)
- Dariusz Rolnik, Idea państwa wolnego, suwerennego i niepodległego - fenomen przemian czasów Sejmu Czteroletniego?
- Anna Grześkowiak-Krwawicz, Wolność - suwerenność - niepodległość w dyskursie politycznym Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Próba uporządkowania pojęć

**18.10-18. 30** Dyskusja

---

**6 listopada (wtorek)**

Instytut Badań Literackich PAN, Pałac Staszica, Nowy Świat 72, sala 144

**9.30-10.30 REFERATY CZĘŚĆ I**

- Igor Kąkolewski, „Rady Kallimacha”, czyli głosy o niebezpieczeństwie utraty wolności w staropolskiej kulturze politycznej
- Estera Lasocińska, O suwerenności państwa rzecz „w słowa niewielka”. „Polityka pańskie” Justusa Lipsjusza
- Paweł Rzewuski, Przeciw „hiszpańskim krzyżakom”. Walka szlachty z narzucanymi wizjami świata w czasie rokoszu Zebrzydowskiego

**10.30-10.50** Dyskusja

**10.50-11.10** Przerwa

**11.10-12.10 REFERATY CZĘŚĆ II**

- Andrzej Rachuba, Wolność szlachecka a niezależność państwa w opinii szlachty nowogrodzkiej za rządów Wazów
- Aleksandra Jakóbczyk-Goła, Niebo i zwyczaj polski w architekturze XVII-wiecznego szlacheckiego dworu
- Jerzy Dygdała, Suwerenność Rzeczypospolitej czy suwerenność „państw” magnackich? Z doświadczeń bezkrólewia 1733 roku i nie tylko

**12.10-12.30** Dyskusja

**12.30-12.50** Przerwa

**12.50-13. 50 REFERATY CZĘŚĆ III**

- Rafał Niedziela, Król wybrany czy król narzucony? Spór o suwerenność Rzeczypospolitej w publicystyce okresu bezkrólewia i walki o tron polski po śmierci Augusta II
- Rozalia Kosińska, Wolność w publicystyce doby konfederacji radomskiej
- Zofia Zielińska, Pozycja Polski wobec Rosji w oczach Stanisława Augusta w świetle korespondencji króla z Augustynem Debolim (lata osiemdziesiąte)

**13.50-14. 20** Dyskusja

**14.20-16.30** Przerwa obiadowa

**16.30** Walne zebranie Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym

---

**7 listopada (środa)**

Instytut Badań Literackich PAN, Pałac Staszica, Nowy Świat 72, sala 144

### **9.30-10. 30 REFERATY CZĘŚĆ I**

- Krzysztof Koehler, „[...] tym głośniejsze śpiewał, a nie podlegał nikomu.” Kilka uwag o niepodległości poetów staropolskich. Jan Kochanowski, Mikołaj Kochanowski, Wespazjan Kochowski
- Alina Nowicka-Jeżowa, Jan Kochanowski jako projektodawca humanistyczno-renesansowego dyskursu wolności
- Maciej Pieczyński, Wolność Rzeczypospolitej i jej zagrożenia w „Refleksyjach duchownych” Karola Mikołaja Juniewicza

**10.30-10.50** Dyskusja

**10.50-11.10** Przerwa

### **11.10-12.10 REFERATY CZĘŚĆ II**

- Mirosława Hanusiewicz-Lavallee, Polski kryzys tożsamości. Obraz „potopu” szwedzkiego w twórczości Wespazjana Kochowskiego
- Agnieszka Czechowicz, „Siebie zwyciężyć, tryumfować z siebie”. Filozofia moralna jako źródło poetyckiej refleksji o zwycięstwach militarnych w Sobiescianach Wacława Potockiego
- Marcin Cieński, Od czego zależy niezawisłość Rzeczypospolitej: Stanisława Konarskiego „O uszczęśliwieniu własnej ojczyzny”

**12.10-12.30** Dyskusja

**12.30-12.50** Przerwa

### **12.50-13.50 REFERATY CZĘŚĆ III**

- Magdalena Bober-Jankowska, Wolność, która zakuła naród w kajdany, czyli polska droga ku klęsce w prozie Adama Naruszewicza
- Katarzyna Grzymała, Teoria umowy społecznej wobec utraty suwerenności państwa w traktatach reformatorskich Stanisława Staszica
- Joanna Krauze-Karpińska, Tajemnica podziału Polski odkryta? Broszura polityczna okresu Sejmu Czteroletniego narzędziem obywatelskiej edukacji

**13.50** Dyskusja, podsumowanie obrad

---

Adres: 5 listopada: Zamek Królewski w Warszawie, Sala Koncertowa ; 6-7 listopada: Instytut Badań Literackich PAN, Pałac Staszica, Nowy Świat 72, sala 144  
Do pobrania:

- [niepodleglosc\\_PLAKAT\\_DRUK.pdf](#)

Słowa kluczowe: wolność, niepodległość, suwerenność, Rzeczpospolita